

VŠEHOCHUŤ

Květen 2026

**TAJEMNÁ MÍSTA - HAGAR QIM
ZKOU MÁME VESMÍR - OBSERVATOŘ
V.C.RUBINOVÉ
NAIVISTÉ - WLADYSLAV RZAB
ČESKÉ SCIFI - FRANTIŠEK BĚHOUNEK
MATEMATIKA - PASCALŮV TROJÚHELNÍK**

PRO RODINU, PŘÁTELE A ZNÁMÉ

KDO NECHCE ČÍST, TAK SI PROHLÉDNE OBRÁZKY

MILÍ PŘÁTELÉ A PŘÍZNIVCI,

stále uvažuji o změně tohoto plátku, ale pohodlíčko je přednostní. Možná později. Tak co tu dneska máme? Podíváme se do Chile na velký dalekohled, pak na Maltu na megalitické chrámy, s panem Běhounkem se proletíme kolem komet a můžeme se také zamyslet nad obrázky polského naivisty. Na zřícenině hradu a zámku Zvířetice se seznámíme s pověstí o tajemné studni. V dějinách Litoměřic si znovu zopakujeme dobu husitskou a jak městu nakonec pomohla. Z toho plyne určité poučení i pro dnešek. A co by to bylo bez matematiky, jen si připomeneme ze střední školy pojem Pascalova trojúhelníku, Binomické věty,... Tak si vše užijte a HLAVNĚ KLID.

Z DOMOVA

Na obrázku máme jednu mísu z umělého kamení s kytičkami a malou vílou. Druhý obrázek je kruhová kočka v pelíšku. Kočka je Rózinka, pelíšek je z tvrzeného papíru.

BLOGOVÁNÍ

měsíc duben nám utekl v činorodém ruchu. Mimo toho, že jsme celý měsíc měnili duši u trojkolky jsem se věnoval elektronice - oprava světýlka na zahrádku. Tam jsem zjistil, že tlumivka a rezistor vypadají jako součástky stejně a že doba v integrovaných součástkách

značně pokročila. Dále stále zkoumám různé Linuxy, něco jsem si zopakoval v JQuery a PHP, taková simulace miniterminálu v prohlížeči. Matematika nezůstala pozadu - modulární algebra, pokus o čtení článku The Periodic Table of Primes,...
V klubu stále 41. Bye.

Zkoumáme Vesmír

O sondách, observatořích, raketách,... a vůbec o průzkumu Vesmíru.

Dnes obsevatoř V. C. Rubinové

1

2

Naivisté

Wladyslaw Rzab (1910–1992) byl polský malíř, grafik a sochař, jehož dílo se stalo symbolem neprofesionálního, avšak hluboce autentického umění.

Tajemná místa

Hagar Qim [chadžar im], psáno také Hagar Qim, patří k nejznámějším megalitickým chrámům na Maltě. Nachází se v Jižním regionu a vykopán a částečně opraven byl postupně v letech 1839–1909.

3

České sci-fi a fantasy

5

František Běhounek (27. října 1898 Holešovice-Bubny – 1. ledna 1973 Karlovy Vary) byl český fyzik, akademik, profesor a spisovatel, autor odborné literatury, literatury pro mládež a science fiction.

Observatoř Very C. Rubinové

Observatoř Very C. Rubinové (anglicky Vera C. Rubin Observatory), dříve Large Synoptic Survey Telescope (LSST, česky Velký dalekohled pro synoptickou přehlídku) je největší dalekohled na světě schopný pořídít celooblohovou přehlídku. Má hlavní zrcadlo o průměru 8,4 m. Oficiálně byl zprovozněn 23. června 2025.

Observatoř objevila během zkušebního provozu přes jedenáct tisíc planetek.

Mezi novými nálezy figuruje 33 blízkozemních objektů nepředstavujících hrozbu.

Mimořádný úspěch umožnila špičková technika dalekohledu a unikátní software.

Nová observatoř Very C. Rubinové ukazuje své mimořádné schopnosti ještě před oficiálním zahájením hlavního desetiletého průzkumu Legacy Survey of Space and Time (LSST). Během pouhého měsíce a půl zkušebního provozu dokázala odhalit více než jedenáct tisíc dosud neznámých asteroidů, což představuje největší nárůst objevů za poslední rok.

Mezi daty, která nedávno potvrdilo Středisko pro planetky Mezinárodní astronomické unie, figuruje také 33 nově objevených blízkozemních objektů (NEO), přičemž největší z nich měří asi 500 metrů. Jde o asteroidy, jejichž trajektorie se přibližují k oběžné dráze Země, proto jsou důležitým cílem pro sledování. Pozitivní je, že žádný z nich nepředstavuje pro naši planetu hrozbu. Přesto platí, že tělesa větší než 140

metrů mohou způsobit regionální škody a zatím známe jen asi 40 % z nich.

Za pozornost stojí i to, jak rychle k objevům došlo. Přibližně milion pozorování během šesti týdnů odhalilo nejen nové objekty, ale i více než 80 000 již známých asteroidů, včetně těch „ztracených“, jejichž dráhy nebylo možné dříve spolehlivě určit. Observatoř tak nepřináší jen nové položky do katalogu, ale zpřesňuje i dosavadní znalosti.

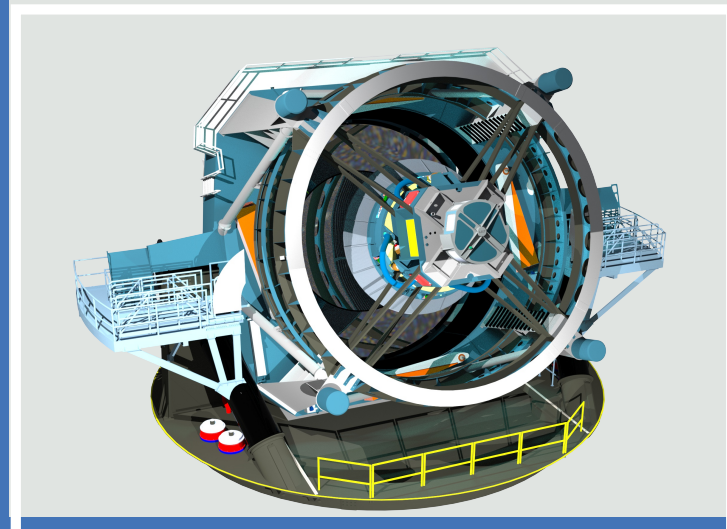
Tyto úlovky se podařily díky špičkové technice na chilské hoře Cerro Pachón. Srdcem komplexu je unikátní Simonyiho dalekohled s 8,4metrovým

zrcadlem. V kombinaci s vůbec největší astronomickou digitální kamerou na světě, jež disponuje rozlišením neuvěřitelných 3,2 Gpx, dokáže systém prohledávat oblohu dosud nebývalou rychlostí.

Observatoř zvládá snímat jižní oblohu s asi šestkrát vyšší citlivostí než většina současných vyhledávacích programů. Jakmile zahájí plný provoz, očekáváme skutečnou revoluci v poznávání blízkého vesmíru. Předpokládá se, že si připíše podobný počet objevů každé 2 až 3 noci a časem odhalí až 90 000 nových blízkozemních objektů, čímž se zásadně zvýší naše schopnost včas zajistit planetární obranu.

Kromě běžných planetek je zajímavý také nález zhruba 380 transneptunických těles, tedy mrazivých světů obíhajících daleko za dráhou Neptunu. Dvě z nich, předběžně označená 2025 LS2 a 2025 MX348, se pohybují po tak extrémně protáhlých drahách, že se dostávají tisíckrát dál od Slunce než Země.

Naivisté - Wladyslaw Rzab

Władysław Rzab (narozen 18. května 1910 v Zgierz, zemřel 13. srpna 1992 tamtéž) – Polský malíř, grafik, sochař.

Od dětství odhaloval svou lásku a talent k umění a hudbě. Kvůli obtížným ekonomickým podmínkám však nebyl schopen svobodně rozvíjet své zájmy. Władysław Rzab vyrůstal v chudých poměrech — byl šestým dítětem dělnické rodiny. Už od dětství projevoval mimořádný talent pro kresbu i hudbu, sám se naučil hrát na staré housle. Kvůli ekonomickým podmínkám nemohl studovat umění, a tak se živil jako lakýrník, dekorátor výloh, listonoš i dělník. Umění se mu stalo útočištěm. V roce 1939 se zúčastnil hnutí Záříjová kampaň, byl zajat a poté deportován do Německa na nucené práce. Po válce získal stipendium a tři roky studoval v malířském ateliéru Prof. Adam Rychtarski. Od počátku 60. let se pravidelně účastní četných výstav takzvaného amatérského umění. V roce 1986 získal právo vykonávat výtvarnou praxi (stal se členem ZPAP).

Dílo Władysława Rzaba je zařazeno do tzv. neprofesionálního umění (Art Brut), i když v případě tohoto umělce jde o umělé rozdělení. Styl Władysława Rzaba je jedinečný a individuální – snadno rozpoznatelný – blízký expresivnímu trendu.

Jeho tvorba bývá řazena k Art Brut – neprofesionálnímu, spontánnímu umění, které vzniká mimo akademické struktury. Rzab však tento pojem překračoval: jeho styl byl expresivní, osobitý a hluboce lidský. Maloval portréty, scény ze života, město Zgierz, ale i náboženské motivy, které mu v době komunismu komplikovaly kariéru. V 60.–80. letech vystavoval v Łódži, Zgierzi, Radomsku, Piotrkowě Trybunalském**, ale i v Římě, Stuttgartu a Norimberku. Kritici oceňovali jeho emocionální sílu, rytmus linie a kontrast světla a stínu.

Rzab získal řadu ocenění v soutěžích amatérských umělců – I. cenu v Łódži (1961, 1962, 1965), speciální cenu ve Zgierzi (1977) a další. Teprve v roce 1986 byl přijat do Svazu polských výtvarných umělců (ZPAP), což bylo pro něj spíše symbolické uznání než profesní zlom.

HAGAR QIM

Ha ar Qim [chadžar im], psáno také Hagar Qim, patří k nejznámějším megalitickým chrámům na Maltě. Nachází se v Jižním regionu a vykopán a částečně opraven byl postupně v letech 1839–1909. Datuje se do tzv. tarxienské fáze (přibližně 3600–2500 př. n. l.).

Areál je tvořen celkem 4 chrámy: největší, centrální ním nároží nalézá vůbec největší monolit, jaký kdy byl (symbol celého komplexu) je uprostřed, orientovaný svou použit na megalitických maltských stavbách: vysoký nejdelší osou z jihozápadu na severovýchod; ostatní jej v 3 metry a dlouhý přes 6 metrů váží, odhadem, kolem půlkruhu ze severu obklopují. Chrámový komplex se 57 tun! Jiný monolit měří na výšku cca 5,2 metru.

nachází na jižním pobřeží ostrova Malta, na svahu mírně spadajícím k moři, oproti malému ostrůvku Filfla. Přibližně o 300 metrů dále k moři se nachází další megalitický chrám Mnajdra. Oba chrámy se nalézají v zcela nezastavěné, opuštěné části ostrova, což zvyšuje jejich působivost (oproti uprostřed města ležícímu Tarxienu).

Všechny chrámy jsou zbudovány (stejně jako i ostatní na Maltě) z mohutných monolitických ortostatů, kladených užší stranou vedle sebe (stěny) anebo naležato, širší stranou na sebe (překlady vchodů, popř. vrcholová zakončení stěn – náběhy přechůlkových kleneb?).

V centrálním, nejlépe dochovaném a nejmonumentálnější chrámu se na jeho

Bylo zde nalezeno větší množství sošek tzv. tlustých kněžek/dam (anglicky fat ladies), z nichž nejznámější je Venuše maltská. Značná část těchto typických sošek je však nejasného pohlaví. Další dva chrámy, poměrně velký severní (nejstarší ze všech) a menší severovýchodní, jsou rovněž

Temples de Hagar Qim

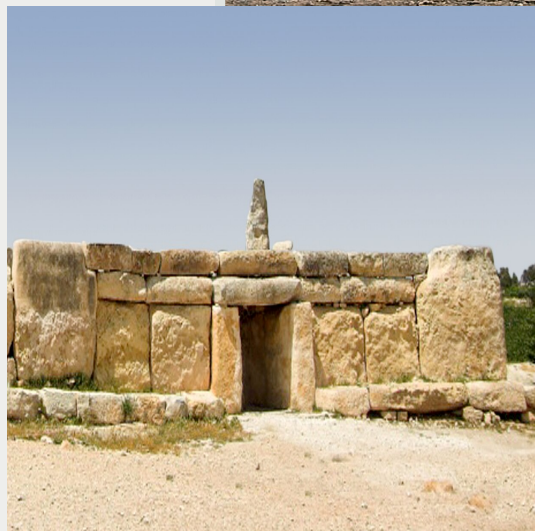
3 600 à 2 500 av. J.-C.

0 5 10m

v dobrém stavu. Nejhůře se dochoval nejmenší z chrámů, situovaný na severozápad od hlavního. Náboženský chrámový komplex Hagar Qim je celoročně přístupný. Ideální dobou pro jeho návštěvu jsou zimní měsíce, kdy jsou přijatelnější teploty než v horkém letním období. Od roku 2009 je komplex

zastřešen velkým stanem. Archeologicky velmi významných lokalit je na Maltě a sousedním Gozu více. Dvojice impozantních megalitických chrámů Hagar Qim a Mnajdra na jihu Malty je mnohem starší než egyptské pyramidy a patří k hlavním turistickým tahákům ostrova. Vědcům se dosud nepodařilo uspokojivě ozřejmit, jaká civilizace tu po sobě obě stavby, zapsané na seznam světového dědictví UNESCO, zanechala. Chrámové komplexy Hagar Qim a Mnajdra se nacházejí vysoko nad Středozemním mořem na vrcholu útesu s nádherným výhledem na neobydlený ostrov Filfla. Lokalita leží na jižním pobřeží asi 13 kilometrů od hlavního města Valletty, jenom kousek od mezinárodního letiště a od městeček Iz-Zurrieq a Is-Siggiewi. V dosahu jsou další atrakce jako zahrady Buskett a Modrá jeskyně. Stáří chrámů

Hagar Qim a Mnajdra se odhaduje na víc než 5 tisíc let. Areál chrámu Hagar Qim s monumentální vstupní bránou se skládá z šestice oválných síní tvořených skalními bloky vážícími

několik tun (největší megalit měří 7 metrů a váží více než 20 tun). Ke stavbě se používalo měkkého vápence, který bohužel těžko odolává erozi. Asi 500 metrů jižně leží ještě zachovalejší komplex Mnajdra, ukrývající trojici chrámů a v silných zdech dokonce i tajné místnosti. Nálezy z chrámů, jako jsou figurky bohyně plodnosti a oltáře s rostlinnými motivy, spatříte v Národním archeologickém muzeu ve Vallettě. Nechybí návštěvnické centrum s možností občerstvení či nákupu suvenýrů.

LITOMĚŘICE - HISTORIE

Lippert 1871; Smetana 1996; Kotyza/Smetana/Tomas 1997; Tomas 1999; Kocánová 2006; Hrubá 2007; Macek 2007

Litoměřice — historický úvod

... O vývoji města a situaci jeho obyvatel vypovídá i nejstarší dochovaná městská kniha Liber civitatis Luthmericensis (1341–1562), která je zároveň třetí nejstarší dochovanou městskou knihou v Čechách.

Podle charakteru zápisů, které jí přisuzují statut knihy památné, je nepochybné, že ve stejné době byly vedeny i další knihy orientované na zápisy finanční a soudní povahy. Kniha byla vedena latinsky (1341–1367), dále německy a od r.

1421 česky. Prvním českým zápisem v této knize je smlouva s husitskou Prahou, která město zachycuje v nové a velmi podstatné fázi vývoje — v období husitských válek. Církev, již se husitská reformace pokoušela napravit, měla v Litoměřicích mimořádné postavení, a to nejen díky existenci kapituly, ale také s ohledem na množství zde usazených řeholních řádů. R. 1349 její pozice ještě posílil Karel IV., když zřídil kapitulní děkanství, do jehož čela byly dosazovány významné osobnosti z císařova okruhu. S reformními myšlenkami se Litoměřičtí mohli seznámit již v době, kdy se zde objevil známý Husův předchůdce, augustiniánský mnich Konrád Waldhauser, který získal r. 1363 do rukou správu farního kostela Všech svatých. Patrně nepochopen se však již r. 1365 tohoto úřadu vzdal. Reformní myšlenky nenacházely ve městě, stejně jako v celé oblasti severozápadních Čech, příliš

živnou půdu. Naopak po vypuknutí husitských bouří se město proti tomuto hnutí jednoznačně vymezilo. V r. 1419 došlo k zatýkání přívrženců kalicha, kteří se v Litoměřicích objevili. Z nich pak bylo 24 rozhodnutím městské rady utopeno v Labi. Tito utopení husité byli později uctíváni jako mučedníci. Protihusitské směřování bylo živeno místními duchovními a nakonec i těmi příslušníky církve, kteří

se sem uchýlili z Prahy či z jiných míst ovládnutých husity. V představách odmítnutého Zikmunda Lucemburského se měly Litoměřice stát jedním z hlavních opěrných bodů katolické strany v této oblasti. V první polovině r. 1421 zde před svým

odchodem do Žitavy úřadovala i arcibiskupská konzistoř. Ve městě se sešla schůze duchovenstva, která se postavila proti arcibiskupovi Konrádovi z Vechty, který přijal pražské artikuly. Významu Litoměřic si byl vědom i husitský vojevůdce Jan Žižka,

jenž se rozhodl město získat a se svým vojskem se objevil před branami. Mezitím však představitelé města dojednali s pražany smlouvu a přistoupili ke čtyřem pražským artikulům. Žižka, který si chtěl nad tímto prostorem udržet kontrolu, dal na dohled od města vystavět hrad, který nazval příznačně Kalich (č. k. II-55). V Litoměřicích znamenal příklon ke křídlu pražanů výměnu městské rady a posléze i odchod Zikmundových straníků z města. Litoměřičtí se pak po boku pražanů objevovali v bojích především na severozápadě Čech. Ještě r. 1421 se účastnili neúspěšného tažení proti Mostu, podíleli se na dobytí doksanského kláštera, z jehož majetku získali řadu vesnic, stejně jako se obohatili na statcích litoměřické kapituly. Po bitvě Na Běhání nedaleko Ústí, která v červnu r. 1426 znamenala zásadní zvrat v situaci na severozápadě Čech, se kormidla ve městě chopili radikální husité. Litoměřičtí se pod jejich taktovkou opakovaně účastnili

tažení husitských vojsk na území Míšeňska. Na straně poražených radikálů byli i v bitvě u Lipan r. 1434. Záhy po porážce se však vydali na cestu kompromisu. Na sněmu v Jihlavě v září 1436 již holdovali zástupci města králi Zikmundovi, který jim confirmoval všechna starší privilegia. Litoměřice tak vyšly z husitských válek posílené, zejména díky získanému pozemkovému majetku....

České sci-fi a fantasy

František Běhounek

František Běhounek (27. října 1898 Holešovice-Bubny – 1. ledna 1973 Karlovy Vary) byl český fyzik, akademik, profesor a spisovatel, autor odborné literatury, literatury pro mládež a science fiction.

Narodil se 27. října 1898 v Holešovicích. Studoval na reálném gymnáziu, kde maturoval roku 1916. Dále studoval na přírodovědecké fakultě Karlovy univerzity a zde získal roku 1922 doktorát přírodních věd. Po absolutoriu Karlovy univerzity pokračoval ve studiu v Paříži na Sorboně a díky dvouletému stipendiu studoval rovněž radiologii, a to pod přímým vedením Marie Curie-Sklodovské.

Po návratu do Československa působil na Státním radiologickém ústavu (založen 1919). Roku 1926 se zúčastnil na přímou přímluvu paní Sklodovské části výpravy Roalda Amundsena k severnímu pólu, vzducholodí Norge. Prováděl měření na Špicberkách, ale vlastního letu k pólu se ještě nezúčastnil – letěly jen jeho měřicí přístroje. Roku 1928 byl jako specialista na kosmické záření vědeckým členem posádky vzducholodí Italia, pod vedením generála Umberta Nobileho. Na vzducholodí Italia, jako první Čech, přeletěl nad severním pólem. Ztroskotání při návratu vzducholodí, několikátýdenní pobyt na ledové kře a záchranu sovětským ledoborcem Krasin popsal v knize Trosečníci na kře ledové (1928), později vydáno jako Trosečníci polárního moře. Kniha byla přeložena do řady světových jazyků. V roce 1929, rok po návratu z této výpravy, habilitoval na Karlově univerzitě a stal se docentem radioaktivity a atmosférické elektřiny. Nadále se zabýval vědeckou prací i psaním knih.

V letech 1933–1945 vedl v Praze Státní radiologický ústav, který předtím zakládal. V letech 1936–1938 se podílel na založení observatoře atmosférické elektřiny na Štrbském plesu. Po roce 1945 byl vedoucím fyzikálního oddělení Radioléčebného ústavu v Praze. Od roku 1951 vedl Onkologický ústav, který se stal o pět let později součástí Ústavu jaderné fyziky ČSAV. V roce 1953 byl zvolen členem korespondentem ČSAV. Od 1. března 1954 získal profesuru na matematicko-fyzikální fakultě Karlovy univerzity. Od 50. let byl expertem ministerstva zahraničních věcí v UNESCO pro výzkum atomového záření. Od roku 1956 vedl katedru dozimetrie ionizujícího záření na ČVUT.

Zemřel při léčbě 1. ledna 1973 v Karlových Varech. Jeho obsáhlé dílo čítá více než 65 knih různorodých žánrů, publikací a ohromné množství článků v různých časopisech vydaných u nás i v zahraničí.

Robinsoni vesmíru

Rok začínal nedobře. Sluneční činnost, která měla dosáhnout svého jedenáctiletého maxima až o dva roky později, neočekávaně vzrostla. Spousta skvrn pokryla celé "královské pásmo" a radarové jednometrové vlny, vysílané skvrnami do vesmíru, dosáhly intenzity, která mnohonásobně převyšovala největší hodnoty zaznamenané v průběhu pěti set let.

Z tří raket, vyslaných k podrobnému mapování planety Mars, se vrátila jen jediná. Jedna ztroskotala bezprostředně po startu z Marsu. Podle názoru posádky marsického raketodromu zavinila její zkázu písečná bouře, která propukla zcela neočekávaně. Marsická meteorologie byla v pouhých počátcích a příchod bouře nedovedl nikdo předpovědět. Neobyčejně jemný prach patrně ucpal trysky rakety. Ohromné těleso vážící tři tisíce tun zřítilo se z výšky pěti set kilometrů a ani jediný člen posádky nepřežil jeho zkázu. Druhá raketa zmizela ve vesmíru. Její radarové signály náhle vyhasly, když urazila první třetinu letové dráhy. Mezi odborníky se dlouho diskutovalo o jejím osudu. Shodli se nakonec na tom, že patrně narazila na některou planetku. Tisíce jich krouží mezi Marsem a Jupiterem a mnohé z nich mají protáhlé eliptické dráhy zasahující daleko do prostoru mezi Marsem a Zemí.

To bylo přijatelné vysvětlení, ale proč selhalo automatické radarové zaměřování, které včas varuje raketu před takovou srážkou, o to se odborníci dlouho přeli.

Nejpravděpodobnějším viníkem se zdálo být Slunce. Zvýšená intenzita metrových vln patrně zapůsobila na radarový zaměřovač rakety a zmátla jeho údaje. Připomínal se prastarý případ z druhé světové války. Tehdy

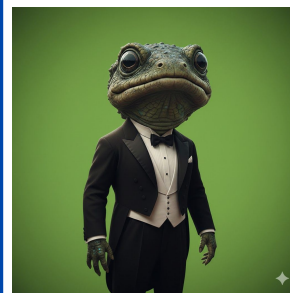
vzešlo jednoho dne Slunce nad obzorem s velikou skupinou skvrn a v tu chvíli se začaly chovat radarové stanice pobřežního obranného pásma Velké Británie tak podivně, že jejich posádky usoudily, že Němci maří vysíláním zvláštních vln činnosti jejich zaměřovačů.

Že skutečně k poruchám ve vysílání došlo, a to v době, kdy se druhá a třetí raketa vracely na Zemi, dosvědčily nejen pozemní, měsíční a marsické stanice, ale i první radarista jediné rakety, která se vrátila, starý zkušený veterán vesmírných letů Georges Laennec. Jejich raketa by se byla jen pro tyto poruchy málem srazila s velkým meteorem, který křížoval její dráhu krátce před tím, než se ponořila do nejvyšších vrstev zemské ionosféry.

Ke zkáze dvou marsických raket došlo koncem ledna. A do třetice všeho dobrého a zlého: Počátkem února se objevila kometa. První ji spatřili hvězdáři starobylé pulkovské observatoře, která stojí nedaleko Leningradu. Označili ji obvyklým způsobem, letopočtem, pořadovým písmenem a jménem astronoma, který první určil, že jde o kometu - mladého aspiranta astronomických věd Speranského. Byla to už třetí kometa objevená od začátku roku, a tak obdržela k letopočtu pořadové písmeno c. Zpočátku se o ni nikdo nezajímal, poněvadž komet obíhá ve sluneční soustavě velmi mnoho a všechny se chovají obvyklým způsobem: zazáří, proběhnou perihéliem - bodem své dráhy, který

**!!! BONUS !!!
KLIKNĚTE A PAK
SI OTEVŘETE
KNÍŽKU V PDF!!!**

MLOČÍ SLOUPEK

Pan Běhounek mi připadá nějak divný. Tvrdí, že existuje něco, co nejse vidět. Já si myslím, že to co není vidět, tak nemůže fungovat. Když nevidím jídlo, nemůžu ho sníst. Chápu, že když je úplná tma, tak jídlo nevidím. Tak si počkám až bude světlo nebo až mi někdo rozsvítí. A ještě tvrdí, že mi to co nevidím může ublížit. Ale alfa, beta a zama jsou jen divná písmenka. Jak mi mohou písmenka ublížit? Prý neviditelné paprsky. Tak opravdu nevim, ale asi to pravda nebude. Krásně jsem se pobavil čtením jeho příběhů, zejména těch o oceánech, ledovcích, vzducholodích. Moře i když studené, to chápu. To můžu vidět, můžu v něm plavat a potápět se a dělat různé věci. Jen ty jiné planety mi matou hlavu. Kde jsou? Ty taky nevidím a tak si myslím, že to bude podobné jako s tou radioaktivitou. Váš Andreas.

České ceny Sci-fi a fantasy

Cena Akademie sci-fi, fantasy a hororu

Knihy roku

2016: Kniha roku – Prefekt od Alastaira Reynoldse; Nejlepší původní kniha – Vězněná od Pavla Renčina.

2017: Kniha roku – Hvězdné hry od Františka Novotného; Nejlepší SF – Problém tří těles od Liou Cch'-sina; Nejlepší původní kniha – Pomníky zimy od Jana Hlávky a Jany Vybíralové.

Naše krásné zříceniny - Zvířetice

Historie a pověsti

Tam, kde nyní již jen rozeklané zdivo vypráví svůj příběh, stával před staletími nádherný zámek. Majestátní jeho paláců pohasl v neúprosném běhu času, odlesk krásy jeho síní však opět září branou časoprostoru. Již před rokem 1287 se v místech současných zřícenin vypínala gotická pevnost dvou věží – mocný hrad Zdislava z Lemberka, syna samotné legendami opředené

léčitelky svaté Zdislavy. Svě sídlo založil Zdislav na táhlé ostrožně nad řekou Jizerou na pradávě zemské stezce vedoucí z Prahy do Severních Čech. Snad právě výběr mýta na strategickém

místě kupecké cesty při pojizerském brodu byly hlavním důvodem umístění stavby právě zde. Svě jméno pak získaly Zvířetice zřejmě podle Zvěraty, zakladatele nedaleké obce, existující již před stavbou hradu.

Pevnost dvou věží

Areál středověké pevnosti obehnané zdí s cimbuřím uzavírala dvojice mocných věží, umístěných v severním a západním nároží rozsáhlé čelní hrady, oddělené příkopem od prostoru předhradí. Při pravé věži se nacházel padací most a gotická brána s lomeným obloukem, původní vstup do hradního nádvoří. Zbytky brány můžeme vystopovat na starých pohlednicích a

jeden z kamenných článků je zachován na svém původním místě dodnes. Velká věž, poslední útočiště obránců hradu před útokem nepřátel, zasahovala svou výškou jen kousek nad úroveň kamenného zdiva. Prostor pod vrcholem byl osazen unikátním dřevěným ochozem vysutým na trámech,

jejichž kapsy se zachovaly po obvodu věže. Nad ochozem pod špičatou helmici byla pak druhá – vrchní plošina, takže počet obránců proti vnějšímu nepříteli tak mohl být efektivně zdvojen.

Předhradí – obranné a později i hospodářské zázemí hradu, odděloval od okolní krajiny další příkop se samostatným padacím mostem umístěným v ose druhého

mostu do nádvoří. Starobylé nádvoří V nádvoří se v počátcích hradu nacházela pouze jediná zděná budova – takzvaný „Starý palác“ nad řekou Jizerou, sídlo hradního a později i zámeckého pána. V úrovni přízemí, které nyní tvoří masiv mocných valených kleneb, býval zřejmě velký plochostropý

sál, dějiště hradních slavností a ceremonií.

Uprostřed nádvoří byla vyhloubena 42 metrů hluboká studna s průměrem přes 3 metry, zasahující svou hloubkou až na dno samotné Jizery.

V ostatních částech nádvoří se v počátcích hradu nacházely zřejmě jen dřevěné hospodářské budovy. Prostor vnitřního hradu se však od 13. století v průběhu desítek let proměňoval a rostl, až byl původní hrad na konci 16. století za vlády Vartenberků na České Kamenici zcela přestavěn v pohodlný zámek ve stylu renesance, který původní středověkou pevnost proměnil k nepoznání.

Nejvýznamnějším majitelem zámku byla hraběnka Marie Eleonora, která převzala správu nad panstvím po smrti manžela ve svých 27 letech. Z dochovaných záznamů vyplývá, že se o zámek starala velmi dobře. Historické zmínky ji však vykreslují i v jiném světle. "Například v účetní knize ze sedmnáctého století stojí, že u bakovského řezníka koupila husičky, které nechala pobíhat na zvířetickém nádvoří. V radostné kratochvíli je se svým synem Arnoštem honiti ráčila a hlavičky jim mačetaj sekati ráčila. Takže takto se bavilo panstvo v sedmnáctém století," popsal Vojtěch Dvořák, vedoucí Informačního turistického centra Zvířetice.

Časopis - blog pro rodinu, přátele a známé ZDARMA vychází nepravidelně asi jednou měsíčně vydává PRUH Soft Litoměřice

email: pavelhruby03@gmail.com
web: www.phrub.cz
fb: <https://www.facebook.com/pavelhruby03>

kompilace obsahu Wikipedie, WWW stránky
grafické programy IrfanView 64, InkScape 1.3, Gimp 2.10.22, inPixio Photo Studio12 Ultimate, CLOUDE, GEMINI, Krita aj.
vyrobeno v programu Scribus 1.6.6

Možnost zaslání časopisu ve formátu PDF e-mailem. Zájemci pište na můj e-mail.
1. květen 2026
© PRUH Soft 2026

POVĚST

Tajemství studny

Podle staré pověsti vedla ve studni tajná chodba.

Možná do řeky Jizery. Tato pověst se opírá o vyprávění dávných pamětníků, že byla do studny spuštěna kachna, která vyplavala v Jizeře. Mohla ovšem vést do kilometr vzdálených Zvířetic. Pověst má pravdivý základ, jelikož zhruba osm metrů pod povrchem je odbočka - studna je nyní hluboká 25 metrů. Tato chodba však sloužila jako lednice a vedla do sklepů zámeckého paláce.

Málo kdo ví, že s hradem Zvířetice je spojena fascinující legenda o skrytém pokladu hraběnky Marie Eleonory. Podle místního podání měla tato moudrá žena před svou smrtí ukryt do sklepení hradu drahocenný medallion s rodinnými klenoty. Legenda praví, že poklad čeká na toho, kdo dokáže rozluštit záhadu vyrytou do kamene v severní věži.

Zajímavé je, že v roce 2019 byla při archeologickém průzkumu skutečně nalezena část historického medallion, což dodalo této legendě na věrohodnosti. Zda se jednalo o onen bájný poklad, zůstává zatím tajemstvím, ale příběh rozhodně přidává návštěvě zříceniny hradu Zvířetice další rozměr mystery a dobrodružství.

Květenový den

Když ráno vstává nad rosou a tich,
a světlo hladí střechy domů níž,
však v dálce zpívá slavík v větvích
svých,
a květen šeptá: „Pojď chvíli blíž.“

Když louky voní, včely krouží v nich,
a řeka tiše plyne pod mostem,
v tom tichu najdeš klid i v srdci svém,
jak jarní dech, jenž vane s úsměvem.

Když slunce sklání se už k západu,
a stíny stromů rostou po cestách,
však v teplém vzduchu zní dál
zahradou
ten květenový a něžný, tichý práh.

A když se noc pak snáší do polí,
a hvězdy svítí v černém sametu,
v tom tichu člověk snadno uvěří,
že v srdci zůstat chce květen tu.
(Gemini, upraveno)

K V Ě T E N 2 0 2 6

19 prac. dnů

18					05:37 20:19		Pátek 1 ☉ 19:23	05:35 20:20		Sobota 2	21:48 05:18		Neděle 3 ☉ 05:42						
					Syntak práce Den přistoupení České republiky k EU				Zikmund		Alexej, Alex								
19	05:31 20:23	Pondělí 4	23:59 06:14	05:30 20:25	Úterý 5	— — 06:57	05:28 20:26	Středa 6	00:51 07:51	05:26 20:28	Čtvrtek 7	01:32 08:55	05:25 20:29	Pátek 8 ☉ 10:08	05:23 20:31	Sobota 9 ☾ 23:10	05:22 20:32	Neděle 10 ☉ 12:34	
	Květoslav				Klaudie Květenové povstání českého lidu				Radoslav, Radoslava				Stanislav		Den vítězství		Ctibor		Blažena
20	05:20 20:34	Pondělí 11	02:59 13:50	05:19 20:35	Úterý 12	03:13 15:08	05:17 20:37	Středa 13	03:28 16:28	05:16 20:38	Čtvrtek 14	03:41 17:53	05:14 20:39	Pátek 15 ☉ 19:23	05:13 20:41	Sobota 16 ☉ 22:01	05:12 20:42	Neděle 17 ☉ 22:23	
	Svatava				Pankrác				Servác				Bonifác		Žofie, Sofie Den rodin		Přemysl		Aneta
21	05:10 20:44	Pondělí 18	05:41 23:38	05:09 20:45	Úterý 19	06:45 ++ + +	05:07 20:46	Středa 20	08:05 00:34	05:06 20:47	Čtvrtek 21 ☾ 02:36	09:32 01:12	05:05 20:49	Pátek 22 ☉ 13:11	05:04 20:50	Sobota 23 ☉ 13:11	05:03 20:51	Neděle 24 ☉ 02:13	
	Nataša				Ivo				Zbyšek				Monika		Emil		Vladimír, Vladimíra		Jana, Vanesa
22	05:02 20:53	Pondělí 25	14:49 02:26	05:01 20:54	Úterý 26	16:01 02:39	05:00 20:55	Středa 27	17:13 02:52	04:59 20:56	Čtvrtek 28	18:25 03:06	04:58 20:57	Pátek 29 ☉ 03:24	04:57 20:58	Sobota 30 ☉ 03:46	04:57 20:59	Neděle 31 ☉ 10:46	
	Viola				Filip				Valdemar Den národního vzdoru				Vilém, Viliam		Maximilián, Maxim		Ferdinand		Kamila

KRÁLOVSKÉ MĚSTO LITOMĚŘICE

Více na www.litomerice.cz